

3:e konstvärlden samlas i Havanna

Oskar Johansson
Foto Isabel Leon

I Wall Street Journal 27 mars skrev den namnkunniga konstkritikern Kelly Crow : Denna helg landar konstvärlden på Kuba för den tionde konstbiennalen i Havanna, för att se nya verk från hundratals unga artister som visas på stadens museum, vittrande fästningar och barockkyrkor.

Att göra mycket med lite

Kelly Crow är imponerad. Hon konstaterar att samtidigt som konstmässor och biennaler runt om i världen skär ner under den ekonomiska krisen, skulle den tionde Havannabiennalen kunna vara en handbok för hur man kan göra mycket med lite. Med en budget på en miljon kubanska pesos (ungefär 40.000 US dollar hade organisatörerna satt upp mer än ett dussin utställningar runt om i stan med mer

än 300 konstnärer från 54 länder. Vissa betalade själva sina resor, andra fick bidrag från konstföreningar där hemma. Drygt ett halvdussin länder, som Spanien och Brasilien, finansierade sina konstnärer, enligt Ruben del Valle Lanterón, som ledde organisationskommittén. Större delen av personalen på plats var också volontärer: ”Folk arbetar gratis för att de vill – det här är vår stund.”

Temat var ”Integration och motstånd i den globala eran”, så många konstnärer visade verk om globalisering, migration och ekonomi. Kubanen Alexandre Arrechea har byggt ”Rum för alla”, en ryggradsliknande metallkonstruktion som dras ihop eller sträcks ut beroende på förändringar i Dow Jones börsindex. Annalee Daves installation ”Lite bortom min fantasi” visade en golfbana där sandhålen var formade som de karibiska öarna, en syrlig kommentar till regionens rykte.

För första gången sedan första biennalen 1984 tog USA stor plats på Nationalmuséets internationella avdelning. ”Det gav kubanska konstnärer och publik, som sällan får visum till USA, tillfälle att ta del av de senaste trenderna i New Yorks konstscen”, skrev Kelly Crow.

Elefanter på frigång i Havanna

I Granma 16.4 skrev Virginia Alberdi om ett av de mest populära bidragen på biennalen: kubanen Jose Emilio Fuentes Fonsecas (Jeff) elefanter.

”Var är elefanterna nu? Hur kommer det sig att de får ströva omkring sådär i staden? Vad är det som gör att folk inte blir rädda, utan vill närma sig dem, till och med röra dem?”

Elefanterna flyttas hela tiden från en stadsdel till annan, som djurens naturliga vandringar över stäpperna i Afrika och Asien säger ”Jeff” och påpekar att så kan fler havannabor få beskåda dem. De har också givit upphov till ymniga funderingar och spekulationer om symbolvärden. Min personliga tolkning? att det är härligt med konst som rör sig ut ur gallerierna och muséerna för att beblanda sig med livet självt!”

Passar ej västerländsk marknad

DNs Dan Jönsson var också där och undrade i sin artikel 23.4 om konsten var den globala krisen på spåren innan den bröt ut:

” Hur som helst är det gott om sådana tidens tecken i Havanna i år. Sopberget växer även framför Sergio Cézars pappersmodell av en brasiliansk favela – mycket här är en sorts recyclingkonst av billiga, återvunna materialrester. Konst av bildäck, konst av cykel- och bensin slangar. Labyrinter av sytråd. Eller som i kubanen Alexander Beatóns fotoinstallation, där rangliga travar av lastpallar sträcker sig mot taket.”

Han konstaterar att Havanna-biennalen är en biennial för den fattiga världen. ”Samtidskonstens europeiska och nordamerikanska centrum är nästan vita fläckar här, och representeras i stort sett bara av konstnärer från Afrika eller Latinamerika som lever i exil. Detta konsekventa tredjeverldenperspektiv har biennalen odlat ända sedan starten för tjugofem år sedan. Vad jag vet är den fortfarande ensam om det.”

Jönsson tycker att temat ”Integration och motstånd i den globala epoken” avspeglas i innehåller. ”Från chilensen Maximo Corvaláns ursinniga installation med förbrända människokroppar intrasslade i blinkande neonskyltar, löper uttrycken över hela registret med ironiska satirer, sakliga dokumentärer och historiska rekonstruktioner – ända till den eleganta postkoloniala analysen hos Steven Ouditt från Trinidad. Hans idéer om den nyliberala globaliseringen som en världsomspännande ”plantageekonomi” är vagt presenterade, men originella och träffsäkra.”

På biennalen handlar det också om genmanipulerad majs och om transsexualitet, om hotade urbefolkningar i Amazonas, vardagen på Lagos gator. Jönsson finner ”En konst som utmärks inte så mycket av vad den är eller ser ut som, utan av vad den försöker bli: det vill säga något större än sig själv. En konst som med sin råa, punkiga materialitet knappast tycks anpassad till den västerländska konstmarknaden.”

